

Σύνοψη Ετήσιας Έκθεσης Διαχείρισης Δημόσιου Χρέους 2022

Με βάση το άρθρο 25(1) των περί της Διαχείρισης του Δημόσιου Χρέους Νόμων του 2012 έως 2016, το Γραφείο Διαχείρισης Δημόσιου Χρέους ετοιμάζει την Ετήσια Έκθεση Διαχείρισης του Δημόσιου Χρέους, η οποία καλύπτει τις εργασίες διαχείρισης δημόσιου χρέους, την ανάλυση των εξελίξεων των αγορών κεφαλαίου, τις εξελίξεις σε σχέση με την αξιολόγηση της πιστοληπτικής ικανότητας της Κυπριακής Δημοκρατίας και το απόθεμα ρευστότητας του προηγούμενου δημοσιονομικού έτους.

Μετά από μια σημαντική συρρίκνωση της οικονομικής δραστηριότητας της κυπριακής οικονομίας το 2020 και της σημαντικής αύξησης του δημόσιου χρέους λόγω των μέτρων δημοσιονομικής πολιτικής της Κυβέρνησης για μετριασμό των επιπτώσεων της πανδημίας του Covid-19, η κυπριακή οικονομία κατέγραψε για δεύτερο συνεχόμενο έτος πολύ ισχυρό ρυθμό οικονομικής μεγέθυνσης και το έτος 2022, παρά την επίδραση της στρατιωτικής σύγκρουσης Ρωσίας – Ουκρανίας, αρχής γενομένης από τον Φεβρουάριο του 2022, και των συνεχόμενων κυρώσεων προς την Ρωσία, στην παγκόσμια οικονομική δραστηριότητα. Τα τελευταία δύο χρόνια η κυπριακή οικονομία έχει αποδειχθεί ανθεκτική στους εξωτερικούς κλυδωνισμούς καταγράφοντας υψηλότερη απόδοση από τον μέσο όρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το πραγματικό ΑΕΠ αυξήθηκε κατά 5.6% το 2022, λόγω της βελτιωμένης οικονομικής δραστηριότητας σε όλους σχεδόν τους τομείς της οικονομίας και ιδιαίτερα των τομέων του εμπορίου, των μεταφορών, ξενοδοχείων – εστιατορίων και ενημέρωση και επικοινωνία. Η αξιοποίηση μέρους των ταμειακών αποθεμάτων για κάλυψη των ακαθάριστων χρηματοδοτικών αναγκών του Δημοσίου σε συνδυασμό με τα δημοσιονομικά πλεονάσματα επωφελούμενα από την ισχυρή ανάκαμψη της κυπριακής οικονομίας, συνέβαλαν στη συνέχιση της πτωτικής πορείας του δημόσιου χρέους ως προς το ΑΕΠ. Η αξιοσημείωτη βελτίωση του δημοσιονομικού ισοζυγίου τα τελευταία δύο χρόνια σε συνδυασμό με την ισχυρή ταμειακή θέση της κυβέρνησης αναμένεται να μετριάσουν τον ενδεχόμενο αντίκτυπο από τις συνεχιζόμενες κυρώσεις εναντίον της Ρωσίας και γενικότερα από το δυσμενές εξωτερικό περιβάλλον, συμπεριλαμβανομένης και της επιβράδυνσης του ρυθμού οικονομικής μεγέθυνσης της ΕΕ, στην κυπριακή οικονομία και τον χρηματοπιστωτικό τομέα.

Η κύρια πηγή χρηματοδότησης για την Κυπριακή Δημοκρατία το 2022 ήταν η διεθνής αγορά μέσω της έκδοσης Ευρωπαϊκού Μεσοπρόθεσμου Ομολόγου (EMTN), η οποία συμπληρώθηκε και από πηγές της εγχώριας αγοράς. Η διεθνής αγορά θα συνεχίσει να είναι στρατηγικά η κύρια πηγή χρηματοδότησης και τα επόμενα χρόνια λόγω του ότι προσφέρει πρόσβαση σε πιο μεγάλη και διαφοροποιημένη ομάδα επενδυτών.

Όσον αφορά τις εξελίξεις στην αγορά ομολόγων, ανάμεσα στα κυριότερα γεγονότα του 2022 καταγράφονται ο σημαντικός αντίκτυπος που προκλήθηκε στις αγορές και στις καμπύλες αποδόσεων από τις γεωπολιτικές εξελίξεις (πόλεμος Ρωσίας – Ουκρανίας) και τις αλλαγές στη νομισματική πολιτική (αυξήσεις των επιτοκίων από την ΕΚΤ). Από τις αρχές του 2022, οι αποδόσεις των EMTN της Κυπριακής Δημοκρατίας στη δευτερογενή αγορά ακολούθησαν ανοδική πορεία, όπως έγινε και με τις αποδόσεις όλων των κρατών-μελών της Ευρωζώνης. Η ανοδική τάση επικράτησε για όλο το έτος 2022 λόγω κυρίως των συνεχόμενων αυξήσεων των επιτοκίων από την ΕΚΤ για περιορισμό των πληθωριστικών πιέσεων στην οικονομία. Η τάση αυτή συνεχίστηκε και κατά τους πρώτους μήνες του 2023 λόγω της συνέχισης της Ρώσο-Ουκρανικής κρίσης, των συνεχόμενων αυξήσεων των επιτοκίων και της αβεβαιότητας που προκλήθηκε στις αγορές ομολόγων λόγω των «μετασεισμικών δονήσεων» από την κατάρρευση της Silicon Valley Bank και άλλων τραπεζών στις ΗΠΑ.

Η πλειονότητα των δεικτών κινδύνου του χαρτοφυλακίου χρέους διατηρήθηκε σε παρόμοια επίπεδα. Η σταθμισμένη μέση διάρκεια του εμπορεύσιμου χρέους βελτιώθηκε οριακά προσεγγίζοντας τα 7.9 έτη από 7.7 έτη το προηγούμενο έτος και σε παρόμοια επίπεδα με τον μέσο όρο της Ευρωζώνης, ξεπερνώντας όμως τον στόχο που τέθηκε στη Μεσοπρόθεσμη Στρατηγική Διαχείρισης Χρέους 2022-2024. Το μέσο σταθμικό κόστος εξυπηρέτησης του δημόσιου χρέους κατέγραψε οριακή αύξηση προσεγγίζοντας το 1.8% στο τέλος του 2022 σε σύγκριση με 1.6% το έτος 2021 ως αποτέλεσμα, μεταξύ άλλων, των συνεχών αυξήσεων των επιτοκίων από την ΕΚΤ και της αβεβαιότητας στις γεωπολιτικές εξελίξεις. Στη συγκράτηση της αύξησης του κόστους συνέβαλαν, μεταξύ

άλλων, η μείωση των ακαθάριστων χρηματοδοτικών αναγκών λόγω της βελτίωσης των δημόσιων οικονομικών και η βελτίωση της πιστοληπτικής αξιολόγησης της Κυπριακής Δημοκρατίας. Ο κίνδυνος αναχρηματοδότησης του δημόσιου χρέους μειώθηκε σημαντικά ενώ ο δείκτης χρέους σε κυμαινόμενο επιτόκιο διατηρήθηκε στα ίδια με τα περυσινά επίπεδα.

Το 2022, οι Οίκοι DBRS και S&P's προέβησαν σε αναβάθμιση του αξιόχρεου του μακροπρόθεσμου ομολόγου της Κυπριακής Δημοκρατίας κατά μια βαθμίδα εντός της επενδυτικής κατηγορίας, στο «BBB» δηλαδή 2 σκαλιά πάνω από την επενδυτική κατηγορία υπογραμμίζοντας την καλύτερη από την αναμενόμενη επίδοση των οικονομικών και δημόσιων οικονομικών της Κύπρου κατά το 2021, την προσδοκία ότι οι μεσοπρόθεσμες στρατηγικές παραμένουν υποστηρικτικές για την περαιτέρω μείωση του δημόσιου χρέους και την ανθεκτικότητα που επέδειξε η διαφοροποιημένη κυπριακή οικονομία στους πρόσφατους εξωτερικούς κλυδωνισμούς. Ο Οίκος Fitch επιβεβαίωσε την πιστοληπτική ικανότητα του κράτους στην επενδυτική κατηγορία ενώ ο Οίκος Moody's επιβεβαίωσε την πιστοληπτική ικανότητα του κράτους στο «Ba1» δηλαδή ένα σκαλί κάτω από την επενδυτική κατηγορία, διαμορφώνοντας όμως την προοπτική σε θετική.

Με βάση τους Οίκους αξιολόγησης, οι σημαντικότεροι παράγοντες για την αναβάθμιση της πιστοληπτικής ικανότητας της κυπριακής οικονομίας στο εγγύς μέλλον, είναι η συνεχιζόμενη ικανότητα της κυβέρνησης να εκπληρώνει τις προσδοκίες για τον ρυθμό οικονομικής μεγέθυνσης και της ορθολογιστικής δημοσιονομικής πολιτικής, να μειώνει περαιτέρω το απόθεμα χρέους ως προς το ΑΕΠ, το απόθεμα των μη εξυπηρετούμενων χορηγήσεων στον τραπεζικό τομέα και να προβαίνει στη συνεχή απομόχλευση στον ιδιωτικό τομέα. Τον Μάρτιο του 2023, ο Οίκος Fitch αναβάθμισε το αξιόχρεο του μακροπρόθεσμου ομολόγου της Κυπριακής Δημοκρατίας κατά μια βαθμίδα, στο «BBB», υπογραμμίζοντας την καλύτερη από την αναμενόμενη επίδοση των οικονομικών και δημόσιων οικονομικών της Κύπρου κατά το 2022 και την αξιολογη μείωση του δημόσιου χρέους ως προς το ΑΕΠ κατά το έτος 2022.

Γραφείο Διαχείρισης Δημόσιου Χρέους
Υπουργείο Οικονομικών
1439 Λευκωσία, Κύπρος
25 Απριλίου 2023